

A FEANTSA 2024. évi szakmai fóruma - Bécs

2024. június 17-18. között, Bécsben került megrendezésre a 2024. évi FEANTSA Fórum. A BMSzKI részéről 3 fő vett részt a konferencián illetve a szemináriumokon, workshopokon: Fehér Boróka, aki az adminisztratív tanács tagja is (az ő kötelezettségei ennél fogva szerteágazóbbak), Becker Zita a No Slum programirodából és jómagam, Vigh Edit a BMSzKI CSÁO részéről.

A plenáris nyitó ülés mottója lehet a leköszönő elnök mondata: „it has been a real pleasure and real pressure”, utalván arra, hogy a fórum kitűnő alkalmat nyújt az Európában a hajléktalanság-üggyel foglalkozó szakemberek számára a szakmai eszmecserékre és tapasztalatszerzésre, másrészt arra, hogy továbbra is nagy kihívás európai válaszokat keresni az e téren felmerülő és újra termelődő problémákra.

A vendéglátó Bécs város részéről a lakhatást központi társadalmi kérdésként kezelő BAWO (Lakhatást mindenkinek) elnökhelyettese vázolta fel az osztrák főváros szociális lakhatás terén tett lépéseit és elért eredményeit, melyre méltón büszke Bécs városa.

A továbbiakban szekciós csoportokban és workshopokban folyt a munka, illetve kezdő akkordként intézménylátogatásokon vehettünk részt, melynek témáját és helyszínét a résztvevők saját érdeklődésüknek megfelelően a fórumot megelőzően választották ki.

Jómagam az informális romatelepek helyzetét elemző workshopon, majd a hajléktalanságban élő, gyermeküktől elválasztott nők helyzetével foglalkozó workshopon vettem részt.

Az előbbi témában a romániai roma közösségek központjának képviselőjében Florin Botongu tartott - fotókkal illusztrált - előadást. Bemutatta a nagyobb települések határában kialakult roma telepeket, és az ezek megszüntetésére irányuló törekvések sikertelenségének okát főként földtulajdonjogi szempontokkal magyarázta. Megfigyelhető, hogy a telepi romaság között is

vagyoni helyzet alapján (külföldön dolgozó, hazatérő romák) függőségi helyzet alakul ki. A különböző infrastruktúrák nem érnek el a telepéig.

A spanyol Fundación Gitano képviselőjében Cristina de la Serra a spanyolországi cigánytelepeket elsősorban emberi jogi szempontból elemezte. A szervezetük legfrissebb kutatási eredményeit mutatta be.

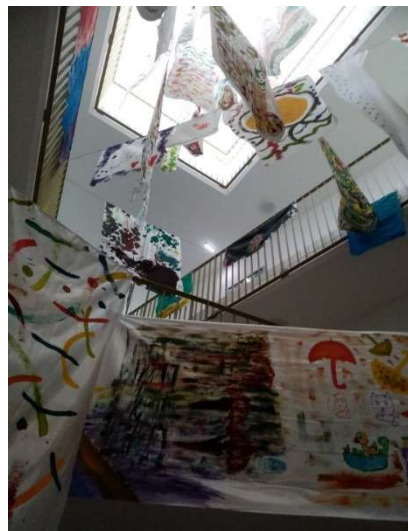
Hogy mit jelent a hajléktalanságba élő nőknek a támogató szolgáltatásokért való küzdelem, arra adott választ az ír Clair O'Sullivan, a Tintéan Housing képviselőjében. Előadásában bemutatta a szerfüggő, egyedül, gyermeküktől elválasztva élő anyákat befogadó intézményüket. A „Tintéan” elnevezés tűzhelyet jelent, ami a befogadott anyák számára az otthon melegét sugallja. Rávilágított arra, hogy a nők, anyák mennyire másképp élik meg a hajléktalanságukat, az otthontalanságot. A Tintéan támogató közegében élő anyáknak akkor és abban nyújtanak segítséget, amikor és amiben azok kérik. A sokszor magányos, anyaságukat szégyenrel megélt fiatal és korosabb lakóiknak lehetőséget nyújtanak arra, hogy bekapcsolódjanak közös programjaikba, akcióikba, melyek során egymás felé is nyitni tudnak. A workshop során Dr. Méabh Savage Visual Voices („látható hangok”) fotósorozatának darabjait megtekintve az „anyaság”, a „szégyen” fogalmakra reflektálhattunk, a klienseket a középpontba helyezve.

A legmélyebb benyomást az intézménylátogatás során szereztem, amelynek helyszíne a Volkshilfe - Hafent*, egyedülálló nők, anyák számára létesült szálló volt. A vezető („kikötőmester”) szavaival élve: egy hely, ahova be lehet hajózni, meg lehet pihenni, fel lehet töltekezni, egy kicsit lehet javíthatni-szerelgetni, majd feltöltekezve továbbmenni.

Az intézmény teljesen új építésű, Bécs legészakibb részén a Duna-csatorna mellett áll, szőlőhegyekre néző gyönyörű panorámával. A lakók 2023. októberében költöztek be. Az intézményben élő nők számára 29 apartman került kialakításra. Osztott apartmanban 9 szoba diákoknak van fenntartva, 15 férőhelyet erőszak áldozataul esett nőknek biztosítanak. Havi 480 és 1380 Euro közötti a bérleti díj, mely tartalmazza a működtetési költségeket is. Szerződést 3-5 évre kötnek, mellyel az a céljuk, hogy a lakók, kiköltözésüket követően a bécsi szociális bérlakás piacra bekerülhessenek. A bérlakás igénylés feltétele, hogy a kérelmezők a pályázást megelőzően 5 éve már Bécsben éljenek.

A szociális munka bizonyos területekre korlátozódik, a lakók önálló életvitelét támogatja, de segítséget nyújt a szociális ellátásokhoz való hozzáférésben, a hivatalos ügyek intézésében, hatóságok előtti ügyintézésben. Egy kolléga a gyerekekre fókuszál, a közös térben hetente egy kézműves foglalkozásra invitál, illetve olvasást gyakorol az iskolásokkal.

Közösségépítő projekt keretében rendszeres összejövetelre, közös kávézásra-teázásra nyújt lehetőséget a „Hafen-kávézó”. A lakókörnyezet alakítása tetőtéri ágyások és teraszok

kialakításával történik, a mellett lakók művészeti projektben vesznek részt, közös főzések alkalmával ismerkedhetnek egymással. Az itt lakóknak álláskereső workshopokat is szerveznek. A szociális munka egyik nagy kihívása, hogy a lakók összesen 18 féle anyanyelvet beszélnek, ezért a velük való munka során közvetítő nyelveket használnak.

Az épület rendkívül korszerű szigeteléssel (hang is) rendelkezik, szellőztetőrendszer, napelemrendszer, hőszivattyú biztosítja a működést. A fenntarthatóság és környezetkímélés céljából ingyenes kerékpárhasználatra van lehetősége a lakóknak, és közös mosóhelyiséget használnak.

Fontos kiemelni, hogy még egy ilyen intézményben is, ahol az önállóság támogatása a cél, ahol az anyák megfelelően ellátják gyermekeiket (akiket intézményekbe hordanak és ők maguk is dolgoznak), szükség van rá, hogy a ház rendelkezzen egy kisebb büdzsével, melyet a gyermekek számára szervezett programokra fordítanak.

Jelenleg élnek itt nők gyermekkel és gyermek nélkül, a lakók szociális háttere eltérő. Van, aki korábban erőszakot szenvedett el, élnek itt diákok és az állami gondoskodásból kilépő fiatalok is. Élnek itt nyugdíjas idős hölgyek, sokgyermekes egyedülálló anyák és védelem alatt álló EU állampolgárok is.

Nagyon sokszínű intézményt ismerhettünk meg. Kíváncsiak lennénk arra, hogy alakul majd az első beköltözők első öt éve.

A workshopok keretein belül lehetőségünk nyílt külföldi kollégákkal beszélgetni. Két nagyon hasznos ismeretségre tettem szert egy belga családos szálló team vezetőjének személyében, és megismertem a Caritas Wien egyik szociális munkását, aki a Bécsben élő magyar hajléktalan emberek ellátásában tevékenykedik.

Munkatársunk munkakörénél fogva más területet választott mind az intézménylátogatás, mind pedig a szekciós munka során.

Az első állomásom rögtön egy helyszíni látogatás „site visit” volt a Lebenscampus Wolfganggasse-n, ahol bemutattak nekünk egy hazánkban nem ismert lakhatási támogatási formát. A vasútállomástól villamossal néhány megállóra egy újépítésű lakóparkhoz érkeztünk, melynek összes lakása támogatott lakhatás volt.

Az épületek gondosan megtervezve, zöld övezettel körülvéve, könnyen megközelíthetőek voltak tömegközlekedéssel. Az ember inkább érezte azt, hogy egy jó módú környékre érkezett, mintsem, hogy egy támogatott lakás-komplexumhoz. Egyes épületekben idősotthon működik, vagy fiataloknak közösségi tér.

Az épületek gondosan megtervezve, zöld övezettel körülvéve, könnyen megközelíthetőek voltak tömegközlekedéssel. Az ember inkább érezte azt, hogy egy jó módú környékre érkezett, mintsem, hogy egy támogatott lakás-komplexumhoz. Egyes épületekben idősotthon működik, vagy fiataloknak közösségi tér.

A támogatott lakásokat belülről a Neuner Immo civil szervezet mutatta be nekünk, akik a saját munkásságukat egyfajta hídként értelmezik az ingatlanpiac és a szociális szektor között. A szervezet célja, hogy megfizethető lakhatást fejlesszen, béreljen és közvetítsen hajléktalanok és szegénység által érintett emberek számára.

Az épületek belülről maximálisan felszereltek, szociális és építészeti szempontból minden átgondolt tervezés eredménye.

Különböző közösségi terek érhetőek el az ott élők számára, amiket egy applikáción keresztül kibérelhetnek maguknak.

Ilyen például a mozi terem, vagy a játszószoza.

Az épületet bemutató szakember többször kiemelte, milyen fontos a szabályok betartása a sikeres közösségi együttélés érdekében. A bérlőknek minden teret rendben és tisztán kell elhagyniuk használat után. A vendégszobát leszámítva minden bérlet ingyenes az ott élők számára. A vendégszoba kialakítását a szükség hívta életre, még csak egy-két épületbe vezették be, olyan lakásoknál, ahol egyedülálló szülők lakhatását támogatják.

A házban élők közösségi életének előmozdítása érdekében a mosókonyhákat is úgy alakították ki, hogy legyen hely a gyerekeknek játszani, vagy a szülőknek beszélgetni egymással.

Annak érdekében, hogy jobban megérthessük a bécsi lakhatási helyzetet, a Neuner Immo munkatársai röviden összefoglalták a három szegmensből álló rendszert, ami merőben különbözik a magyartól.

1. Az önkormányzati lakásoknak több mint 100 éves történelme van. „Gemeindebau”, ez volt az első szociális lakhatási forma, ahol az ingatlanok Bécs városának tulajdonában álltak. A modellt új módszerekkel váltották fel, a nagy lakásállomány viszont megmaradt.
2. Támogatott lakások, fejlesztők által építve, kiegészítve lakhatási támogatásokkal. Ezek a lakótelepek nem Bécs városának tulajdonában állnak.
3. Lakhatási támogatások nélkül épített privát lakások, melyek magántulajdonban vannak és profit orientáltak.

Az előadásból kiderült, hogy a bécsi lakosság 77 % bérleményben él, 55% ebből szociális bérlakásban, ami merőben mást jelent, mint Magyarországon.

Kiselőadás a „Mixed Housing Project-ről”

Az előadáson a Hollandiában működő projektről hallhattunk, melynek szakmai koncepciója a különböző sérülékeny társadalmi csoportok alaposan átgondolt összeköltöztetése. Célja a közösségi együttélés előmozdítása és az ebből fakadó előnyök felhasználása.

A záró plénumon egy előadó bemutatta az EPOCH (Európai Platform a Hajléktalanság Leküzdéséért) eddigi eredményeit, illetve az esemény rangját és fontosságát hangsúlyozta, hogy a FEANTSA Fórum zárásaként az osztrák szociális és egészségügyi miniszter mondott összegzést.

Készítette:

Vigh Edit, BMSZKI Családok Átmenetei Otthona

Becker Zita, No Slum Programiroda munkatársa

A konferencián való részvétel az Európai Unió támogatásával, a BMSZKI 2024. évi Erasmus+ programjának keretében valósulhatott meg. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

Az Európai Unió
támogatásával

